

Evelin Lopman
Õiguskantsleri Kantselei

Teie: 05.08.2026 nr 6-3/261833/2606448

Meie: (kuupäev digiallkirjas) nr 7.2-3/2301-1

Vastuskiri küsimustele seoses tehiskeskkonnas peetava jahiuluki kasutamisega jahikoerte treeningul

Austatud proua Lopman

Täname kirja eest ja järgnevalt vastame Teie poolt esitatud küsimustele.

Kas tehiskeskkonnas peetavat elusat jahiulukit võib Eestis kasutada jahikoera õpetamisel või katsetamisel?

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (edaspidi *REM*) valitsemisala õigusaktid metsloomade tehiskeskkonnas pidamist ning jahikoera õpetamist ja katsetamist ei käsitle. Metsloomade tehiskeskkonnas pidamist reguleeritakse looduskaitseaduse (LKS) §-s 58 ning jahikoera kasutamist, õpetamist ja katsetamist reguleeritakse jahiseaduse (JahiS) §-s 29.

LKS § 58 lg 2³ ja 2⁴ kohaselt tuleb jahiulukite tehiskeskkonda viimine kooskõlastada Põllumajandus- ja Toidumetiga ning jahiulukite tehiskeskkonnas hoidmise koht peab olema Keskkonnaametis registreeritud. Jahiulukite tehiskeskkonnas hoidmise koha registreerimisest keeldutakse, kui see ei välista jahiuluki loodusesse sattumist ja haiguse levimist ega vasta loomakaitseaduse (LoKS) nõuetele.

JahiS § 29 lõike 5 punktis 3 reguleeritakse jahikoera kasutamist, õpetamist ja katsetamist väljaspool jahikoeraga jahipidamiseks lubatud aega ja nähakse ette, et selleks on vaja taotleda Keskkonnaametilt kirjalik luba.

Tulenevalt LKS ja JahiS sätetest võib järeldada, et tehiskeskkonnas peetavat jahiulukit võib jahikoera treeningul kasutada juhul, kui jahiuluki pidamiskoht on LKS § 58 kohaselt registreeritud ja vastab LoKS-i loomapidamisnõuetele ning treening toimub kooskõlas JahiS nõuetega, st selleks on Keskkonnaameti kirjalik luba.

Nii treenitava, kui selleks kasutatava looma kaitseks tuleb kohaldada üldseadusena LoKS-i ning jälgida, et treeninguga ei põhjustata loomale LoKS § 4 lõikes 1 nimetatud valu ega vältitavaid füüsilisi või vaimseid kannatusi.

Kas tehiskeskkonnas peetava uluki kasutamine jahikoera treeninguks vajab ministeeriumi hinnangul eraldi seaduslikku alust või piisab sellest, et jahiuluki tehiskeskkonnas hoidmise koht on nõuetekohaselt registreeritud (LKS § 58) ja tegevusega ei rikuta LoKS §-s 4 sätestatud keeldu?

Senist praktikat arvestades on ReM-ile teadaolevalt LKS-i, JahiS-i ja LoKS-i sätted nende koosmõjus olnud selle tegevuse reguleerimiseks piisavad.

Kuni 31.05.2013 kehtinud JahiS-i redaktsioonis oli §-s 41 täpsemalt reguleeritud nõuded jahikoerte katsetusalade ehk tarastatud katseaedade kohta, kuid kehtivas JahiS-s sellist regulatsiooni enam ei ole. Arvestades tekkinud küsimusi võiks täpsem regulatsioon olla jahikoera õpetamise ja katsetamise tingimuste kohta, sest JahiS annab üksnes üldise õigusliku aluse jahikoera õpetamiseks ja katsetamiseks, kuid ei sätesta üksikasjalikku regulatsiooni selle kohta, kuidas seda teha võib, või asjakohast volitusnormi.

Palume selgitada, millisest kehtivast õigusaktist tuleneb praegu õigus kasutada tehiskeskkonnas peetavat elusat jahiulukit jahikoera õpetamisel või katsetamisel? Samuti palume selgitada, kas varasema eriregulatsiooni kehtivasse jahiseadusesse üle võtmata jätmine oli teadlik valik?

Eelnevalt selgitasime, et metsloomade tehiskeskkonnas pidamist reguleeritakse LKS-s ja jahikoera õpetamist ja katsetamist reguleeritakse JahiS-s. Nii LKS kui JahiS kuuluvad Kliimaministeeriumi (KLIM) valitsemisalas. Seega oskab anda selgitusi nende seaduste, kui tema poolt väljatöötatud õigusaktide kohta KLIM.

Kas määruse nr 27 § 2 lõike 2 punkt 4 teeb erandi üksnes sigade väljas pidamise keelust või on selle eesmärk võimaldada ka jahikoerte treenimist elusa metsseaga?

Määrus nr 27 on kehtestatud veterinaarseaduse § 59 lõike 3 alusel, mille kohaselt [valdkonna eest vastutav minister](#) võib kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktis sätestatud nõuetega määrusega kehtestada eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi ennetamise ja tõrje täpsemad meetmed. Sellised meetmed hõlmavad ka sigade Aafrika katku (SAK) täpsemaid bioturvameetmeid loomapidamisettevõttes, kus peetakse sigu, ning erandeid nendest meetmetest. Määrusega nr 27 ei reguleerita jahikoerte treeningu läbiviimise tingimusi.

Määruse nr 27 § 2 lõike 2 punktiga 4 sätestatud erand sigade väljaspidamise keelust jahikoerte treenimise eesmärgil peetavate metssigade suhtes on põhjendatud loomataudi ennetamise ja tõrje laiemal eesmärgil ehk eesmärgiga võimaldada jahikoerte treenimist elusa metsseaga. Eesti metssigade populatsioonis leviva SAK-i tõttu on sigade väljaspidamine rangelt keelatud. Seetõttu ei ole viimastel aastatel enam olnud võimalust Eestis jahikoeri treenida. SAK-i leviku tõkestamiseks on aga vaja metssigade populatsiooni vähendada neid intensiivselt küttides. Jahimehele on küttimise hõlbustamiseks oluline abiline koolitatud jahikoer. Vajalikku koolitust saab läbi viia aga üksnes väliaedikus peetava elusa metsseaga.

Kas erandi kehtestamisel hinnati, millise täiendava SAK-i leviku ohu võib selline tegevus kaasa tuua, ning milliste meetmetega seda ohtu välditakse või vähendatakse?

Määruse nr 27 § 2 lõike 2 punktiga 4 sätestatud erandi kehtestamisel hinnati SAK-i leviku riski seoses sellise tegevusega madalaks võrreldes suure avaliku huviga põhjendatud kasuga, mis saadakse metssigade populatsiooni intensiivselt ja tõhusalt vähemaks küttides. ReM-ile teadaolevalt peetakse nendes tehiskeskkondades metssigu põgenemiskindlas tugevalt tarastatud aedikus, mis on piisava kõrgusega, et vältida kokkupuudet vabalt elavate ulukite ja teiste loomadega, sealhulgas kodusigadega, ning selline aedik kaitseb kiskjate sissetungi eest. Aedikusse sisenemisel ja väljumisel tuleb täita määruses nr 27 sätestatud teisi bioohutusnõudeid. Looma tervist ja heaolu jälgitakse regulaarselt. Märkime, et ReM-ile teadaolevalt on kavas rajada selliseid aedikuid ainult 2–3 tk.

Kuidas tagatakse, et tehiskeskkonnas peetava jahiuluki kasutamine jahikoera treeningul ei põhjusta kummalegi loomale LoKS § 4 lõikes 1 tähenduses valu, välditavaid füüsilisi

või vaimseid kannatusi ega vasta sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud loomavõitluse tunnustele?

LoKS-i nõuded on kohustuslikud ja täitmiseks kõigile inimestele. Seega peavad esmalt nii treeningu läbiviija, jahikoera omanik, metssea pidaja, kui teised selle tegevusega kokku puutuvad inimesed jälgima, et kummalegi loomale ei tekitataks treeninguga valu, välditavaid füüsilisi või vaimseid kannatusi LoKS § 4 lõikes 1 tähenduses ja et see tegevus ei muutuks loomavõitluseks. Parimate praktikate kohane jahikoerte treening on selline, et see ei põhjusta kasutatavale metsseale valu, vigastusi ega vaimseid kannatusi, ammugi siis hukkumist. Seetõttu ei ole ReM-i hinnangul tegemist LoKS §-s 4 sätestatud lubamatu teo või loomavõitlusega.

ReM-le teadaolevalt on treeningute läbiviimiseks vaja metsseaga aedikut, et õpetada koerale ohutut käitumist elusa metsseaga. Eesmärk on õpetada koerale metssea suhtes ohutut käitumist, mitte õpetada koera metssiga ründama. Õpetamata koer võib jahi käigus ise viga saada. Jahikoerte ohutuse seisukohast on treeningukohad väga vajalikud. Koer õpib treeningu käigus tundma metssea käitumist, tajuma ohtu, kui lähedale ta tohib seale minna, millal tuleb temast eemale tõmbuda jne. Treeningud ei kujuta ohtu metssea ega koera tervisele. Looma kannatuste vältimiseks jälgitakse regulaarselt tema tervist ja heaolu. Loomapidaja peab tagama, et jahikoera treeningul ei põhjustata kummalegi loomale LoKS § 4 lõike 1 tähenduses valu, välditavaid füüsilisi või vaimseid kannatusi. Treeningprotsess ise on mänguline ja metssea ning koera vahel füüsilist kontakti ei teki. Koolitus tagab, et jahil olles koer jälitab looma, otsib ja kui leiab, siis hakkab häälega tööd tegema ja looma suunama. Jahikoerte treeningut võib võrrelda näiteks karjakoerte treeninguga, keda kasutatakse abivahendina loomakasvatustes. Karjakoerte treeningu käigus puutub koer samuti juba väljaõppe käigus kokku elusa loomaga. Treeningul tuleb arvestada koera loomulike instinktide ja reaktsioonidega ning õpetada talle sobivat käitumist. Kahtluse korral, et jahikoera treeningul ei tagata loomade kaitset, tuleb pöörduda Põllumajandus- ja Toidumeti poole.

Kas treeningu korraldamisele on kehtestatud või plaanitakse kehtestada nõuded? Palume ka täpsustada, milline asutus need kehtestab, millisel õiguslikul alusel ja millise õigusaktiga.

Nagu eespool märgitud, reguleeritakse jahikoera õpetamist ja katsetamist JahiS-s, mis on KLIM-i valitsemisala seadus ja seetõttu oskab jahikoerte treeninguga seotud küsimustes anda selgitusi KLIM.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa
Kantsler

Ülle Pau
5684 8244 ylle.pau@agri.ee

Katrin Tuula
5693 9897 katrin.tuula@agri.ee